No. 21. | ZATURDAG 23 Mei 1863. | VIERDE JAARGANG.

SUMATRA-COURANT

NIEUWS- EN ADVERTENTIE-BLAD.

HOOFD BUREAU te *Padang* bij *van Zadelhoff & Fabritius*. Te *Batavia* bij *H. M. van Dorp*. Te *Amst.* bij *J. Noordendorp*.

Prijs per halfjaar voor PADANG . . . *f* 7.50.
„ „ „ „ SUMATRA . . „ 10.00.
„ „ „ „ JAVA. . . . . . . „ 12.50.
„ „ „ „ NEDERLAND „ 15.00.

Deze Courant verschijnt elke week. des *ZATURDAGS* voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is *f* 1.— voor 10 woorden
Bij herhaling betaalt men de helft.
Behalve het Zegel voor den Lande
Brieven franco.

ADVERTENTIEN.

Bevallen van eenen *ZOON*, *J. C. van Hansen*, Echtgenoot van
J. C. HAMEL.
PADANG, 18 *Mei* 1863. |245|

North British and Mercantile
INSURANCE COMPANY.
Kapitaal p. st. 2.000.000.

De Ondergeteekenden benoemd zijnde tot Agenten alhier, van bovengenoemde MAATSCHAPPIJ berigten bij deze, dat zij bereid zijn
verzekeringen tegen Brandschade
te sluiten tegen *billijke premiën*, en op gewone condition.
PAINE, STRICKER & Co.
PADANG, 23 Mei 1863. 244

[*Voor het land.*]

BEKENDMAKING.

Naar aanleiding van het bepaalde bij Staatsblad 1825, No 5, in verband met Staatsblad 1858, No. 22, brengt de ondergeteekende bij deze aan Belastingschuldigen aan
het middel der Verponding,
in herinnering, dat de voldoening van den aanslag over het 1e. halfjaar 1863 zal moeten plaats hebben
uiterlijk voor ultimo Junij 1863,
en zulks ter voorkoming van beboeting.
PADANG, den 20 Mei 1863.
De Assistent Resident,
241 P. SEVERIJN.

[*Voor het land.*]

De VENDU MEESTER in de *Padangsche Bovenlanden*, maakt hierbij aan Gadiggehebbenden bekend, dat ZATURDAG den 6den Junij, *des morgens ten negen ure*, in het doorvoer pakhuis te *PADANG-PANDJANG*, voor rekening van het Land, in het openbaar zullen worden VERKOCHT, een aantal van
22.595 gebruikte Goenlezakken,
benevens
p. m. 15.000 afgekeurde Stroozakken;
zulks tegen het gewone crediet van *drie Maanden*
FORT DE KOCK, den 20 Mei 1863
De Vendu meester.
242 VAN SCHUIJLENBURCH.

De *Sumatrasche* Wees en Boedelkamer te PADANG, in opvolging van het bepaalde bij Art. 1127 en 1130 van het Burgerlijk Wetboek, aanvaard hebbende de nalatenschap van wijlen
C. J. Gansepohl,
in leven gepensioneerd flankeur, zoo worden al de genen, die eenig regt, actie of pretentie op die nalatenschap hebben, of iets aan dezelve verschuldigd zijn, bij deze opgeroepen om **binnen drie maanden** hun ne regten te doen gelden, dan wel hun Debet ter Secretarie van voornoemd Collegie te voldoen.
Namens de Sumatrasche Wees- en Boedelkamer:
243 *De Secretaris*,
ANDRÉE WILTENS.
PADANG, den 23 Mei 1863.

TE HUUR
om terstond te aanvaarden:
Het HUIS,
thans bewoond door den Kapitein ROELS, op de *Alang-Lawas*, tegen over den Heer VAN DER LINDEN
Tot nadere informatien vervoege men zich bij de *Uitgevers* dezer. 220

TE HUUR à *f* 60 's Maands
om terstond te aanvaarden:
het HUIS op den DAMMER
vroeger bewoond door den Heer van VOORTHUIJZEN te bevragen bij de *Uitgevers* dezes. |219|

Bij *v. ZADELHOFF & FABRITIUS*,
bestaat steeds gelegenheid tot het opmaken van
PLATEN en PHOTOGRAFIEN,
zijnde bij hen voorhanden
eene groote keuze
SCHILDERIJ-LIJSTEN
in diverse breedten en prijzen.
SCHILDERIJ-GLAS,
van af 18 bij 22 duim tot 27 bij 32 duim Rijnl.
238

Het Photographisch Atelier
VAN
WOODBURY EN PAGE,
Hôtel de Sumâtra te *Padang*,
zal op MAANDAG den 18den Mei *GEOPEND*, en op den 25sten daaraanvolgende onvoorwaardelijk
gesloten worden.
De Prijzen blijven onveranderd dezelfde als vroeger; evenwel voor Familien uit 3 of 4 personen bestaande, worden *billijke* schikkingen toegestaan.

Per Mail ontvangen:
Een nieuw Assortiment ALBUMS, LIJSTEN, ÉTUIS, MEDAILLONS, BROCHES en ARMBANDEN, enz., enz.
Alles volgens de laatste smaak. 232

POMP-INKTKOKERS,
Op nieuw ontvangen bij
233 v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

SCHILDERIJ-KOORD.
Verkrijgbaar bij
236 v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

SPEELKAARTEN,
Wisth en l'Hombre, verguld en onverg.
Zijn tot *uiterst billijke prijzen* te bekomen bij
237 v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

MENAGE BOEKEN.
SCHIJFSCHIET-REGISTERS.
STRAFBOEKEN.
UITBETALINGS-REGISTERS.
DAGELIJKSCHE ORDERBOEKEN.
MODEL No. 14.
UITRUKKINGS STAATJES.
MORGEN- en AVOND-RAPPORTEN.
J. M. Bruijn, Handl. Ind. Tir. Geweer.
Van Boven, Beheer op de Mil. Nalatenschappen.
Van der Hout, Handl. Mil. Regtspleging.
Mil. WETBOEK van het Kon. der Nederlanden.
Te bekomen bij
239 v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

Het Eiland Nias.

Bij de aandacht die in den laatsten tijd op dit eiland is gevestigd, en bij de dezer dagen vertrokken expeditie, zal het onzen lezers niet onaangenaam zijn, eene beschrijving van dat eiland te ontvangen. Eene bevoegde hand heeft er ons mede vereerd.

Het eiland Nias ligt iets ten noorden van den equator en op ongeveer 115° Ooster lengte.

Bevallig geonduleerd, vruchtbare grond, sterk bevolkt door een werkzaam ijverig menschenras, verdient het ten volle als vaderlandsche bezitting meer bekendheid, meer aandacht.

De kusten zijn alleen bekend en bezocht, in de binnenlanden zijn nimmer Europeanen geweest, of hun bezoek was vruchteloos, want weinig of niets weet men er van; door verschillende peilingen zijn wel de toppen der hoogste heuvelrijen een plaats op de kaart geschonken, door geruchten weten wij wel dat in het binnenland een barbaarsche wilde volkstam, Oranoeno genaamd, woont, maar ook daarbij bepaalt zich de kennis van het inwendige des eilands.

Talrijke beekjes, die eindelijk door vereeniging kleine rivieren worden, doorsnijden het land; er is dus geen gebrek aan water; meeren vindt men er niet.

Het is een vruchtbaar eiland; millioenen klapperboomen die alle hunne eigenaars hebben, omzoomen de kusten, en strekken zich ver in het binnenland uit.

Op de ladangs wordt veel rijst geteeld; eene soort die onder de beste gerekend wordt, verder beplanten de Niassers onder de klappers uitgestrekte velden met obies een inlandsche aardappel; die vrucht is hun geliefkoosd voedsel; de bladeren dienen tevens tot onderhoud der varkens; ook brengt het land veel maïs op, dat het voedsel der minderen of slaven is. De wildernissen leveren eene groote hoeveelheid wilde varkens en herten, zoodat de jagt bij den Niasser tot zijne geliefkoosde uitspanning behoort.

Onbegrijppelijk rijk is dit land, met de omliggende kleinere eilanden, aan hout, zoodat planken en balken vooral in het noordelijk gedeelte, veel beterkoop zijn dan in onze andere bezittingen.

Het schijnt dat Nias bewoond is door twee rassen van menschen; men maakt deze gevolgtrekking als van zelve, wanneer men de noordelijke met de zuidelijke bewoners vergelijkt.

De eerste is klein ineengedrongen: de laatste groot en zwaar; beiden echter zijn krachtig, onvermoeid, werkzaam, listig en verraderlijk.

De bevolking woont in kampongs te zamen. In het noorden zijn die plaatsen klein, 50 zielen zelden te boven gaande; in het zuiden daarentegen groot, regelmatig gebouwd; allen zijn versterkt.

De Niasser is matig, hij kan dagen teeren op wat maïs en eenige obies; 't liefst echter eet hij rijst met een stuk varkensvleesch; zij houden de ingewanden dezer dieren voor 't smakelijkst voedsel, en zullen hunne gasten die zij achting betoonen en eere willen bewijzen, altijd het hart en de lever dezer dieren aanbieden.

De varkens worden in de kampongs bewaard en gevoed. De Niassers bouwen zich flinke goed ingerigte houten huizen, vol met beelden, hunne goden voorstellende; deze huizen staan een tiental voeten boven den grond op palen; het benedenste dient tot varkenshok, zij logeren daar boven. De varkens worden door slaven opgepast en verzorgd, die al zeer vroeg des morgens naar de ladangs gaan om obiebladeren te verzamelen, die daarna in de kampong met afval van rijst en maïs gekookt en den varkens gegeven worden.

Op hunne kleeding zijn zij niet keurig. Een vest zonder mouwen is hun eenige kleedij: dit heeft in het begin eene oranje kleur, en wordt uit zacht geklopte boomschors vervaardigd.

Een breede band van dezelfde stof slingert hij om zijne lendenen; een gedeelte gaat van daar tusschen de beenen door, en wordt aan de voorzij vast gemaakt.

De hoofden dragen vaak baatjes van zwart geverwde kapok, kunstig geweven. Zijn hoofdhaar wordt bijeengebonden met een band boomschors. Trekt de Niasser op eene tocht uit, dan gebruikt hij vaak een baatje van buffelhuid en een dito hoofddeksel, dat hem min of meer beschut tegen lanssteken of klewanghouwen.

Hunne wapens bestaan:

1e. Uit eene lans van ijzerhout vervaardigd, eindigende in een stalen punt waaraan zich soms eenige, doch altijd minstens een weerhaak bevindt, dit wapen hanteert hij met buitengewone vaardigheid; hij ge-

Verkrijgbaar

Heeren, Dames en KINDERHOEDEN.
idem idem SCHOENEN.
Zijden en GLACE HANDSCHOENEN.
BAREGA TULLE en BLONDES.
Zijde FLUWEEL van diverse kleuren,
Dames en Meisjes MANTILLES,
Fluweel GARNEERSEL.
Fraaije HAARNETJES.
KRAAGJES en CHEMISSETTEN.
COLS d'fants.
Chenille BOURNOUS.
PRINTZ en SAJET.
PARAPLUIES en PARASOLS,

Hemden en Hemdenborsten

Heeren KRAAGJES in soorten.
HARING in blik.
Gebl. MADAPOLLAMS 3 el breed.
FLANEL tot JASSEN.
verder.

PLEETWERK, als

Olie, Azijn en Mostaardzetjes.

DRANKZETJES.
ZUUR idem.
Pleete KOFFIJKANNEN.
idem TAFELBORSTELS.
Nieuw zilveren LEPELS en VORKEN.
idem idem BLAADJES

JAP. MAT- EN BAMBOEWERK.

Beng. VLOERMATTEN.

Roode WIJNEN in soorten.

Rijnwijnen in soorten.

Holl. en Eng. BIER in soorten,

GLAS EN KRISTALWERK.

Karaffen in soorten.

Fraaije PORCELEINEN têtes-à-têtes.
KAASSTOLPEN.
BIERGLAZEN. (litres.)
EETSERVIESEN (porcelein.)
HANGLAMPEN en HANGSTOLPEN.

Kantoor- Hang- en Tafellampen.

Gezelschapsspelen, als:

GANZENBORDEN,

LOTO en DOMINO spelen.
Bendie en Wagen LEIDSELS.
CARPETTEN en TAPIJTEN.
KLOKKEN, enz.
voorts:
Versche BOTER in vaatjes.
KOFFIJ en THEE, tot huisselijk gebruik.
Holl. SIGAREN.
MANILLA dito.
IMITATIE dito.

bij J. MATTHIJSSEN & Co.

PADANG, 23 *Mei* 1863. [246]

In Commissie ontvangen:

een groot factuur fraai BEHANGSELPAPIER,

met de daarbij behoorende Randen.

Op *franco* aanvrage wordt de Monsterrol ter bezigtiging toegezonden.

240 v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

DAGELIJKSCHE

ORDERBOEKEN

met gedrukte titel.

te bekomen bij
228 v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

De Zalf en Pillen van Holloway.

In Indie en alle andere eilanden in het Oosten was vroeger calomel maar al te populair, doch sedert dat Holloway's Pillen en Zalf naar deze gewesten gezonden zijn geworden, hebben ze gelukkig dat gevaarlijk geneesmiddel geheel en al vervangen De Pillen zijn bereid uit zeldzame en kostbare balsems, en zijn even zoo schadeloos als krachtdadig in derzelver uitwerkselen. De tederste persoon der schoone sekse kan ze met de grootste veiligheid innemen. Wanneer de lever vadsig, de gelaatskleur bleek en het ligchaam vermagerd is, dan veroorzaken deze Pillen eene verandering meer gelijk aan de uitwerking van een toovermiddel dan tot van een geneesmiddel. In huidziekten is de Zalf wonderbaar krachtdadig Uitslag en alle soorten van uitwendig zeer worden met het gelukkigste gevolg geheeld door deze onvergelijkelijke Zalf.

Doosjes Pillen à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.– .
Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3 — *f* 5.—.

Te Padang		bij	Diemont & Co.
•	Batavia	•	S. B. van Kleeff & Co.
•	Banjoemaas	•	M. S. Cheriman.
•	Soeracarta	•	W. Veldman.
•	Djocjocarta	•	Buijn & Co.
•	Salatiga	•	F. Kruthoffer.
•	Tagal	•	Wed Dort.
•	Cheribon	•	W. Galistan.
•	Cheribon	•	M. Blok & Co.
•	Samarang	•	H. L. Lijon & Co.

De Groot, Kolff & Co. en de hoofd agenten Soesman & Co.

GODSDIENSTOEFENING.

Protestantsche Gemeente.

In de Nederduitsch taal.

ZONDAG, 24 Mei Eerste Pinksterdag
des morgens ten 9 ure.

MAANDAG, 25 Mei Tweede Pinksterdag
des morgens ten 9 ure.

Is eene radicale omkeering van het Erfregt (àdat poesaka) der Maleijers ter *Sumatra's Westkust*, nuttig en wenschelijk?

[*Slot.*]

Het voortreffelijke van het maleisch erfregt is niet altoos door ons erkend; wij hebben het eerst leeren kennen, nadat wij reeds eenige jaren op Sumatra's Westkust hadden doorgebragt. Ook wij meenden vroeger in dat erfregt iets onnatuurlijks te zien, maar nadat wij van naderbij bekend waren geworden met de maleische gewoonten en zeden, moesten wij bekennen dat ons afkeurend oordeel zeer voorbarig en zeer onbillijk was geweest.

Of de polygamie onder de maleijers in zwang was ook vóór dat zij den Islam hadden aangenomen, is niet met zekerheid bekend; dat zij thans onder de maleijers meer algemeen voorkomt, dan onder andere volken van den Indischen archipel, die in lateren tijd het Mohamedaansch geloof hebben omhelsd, gelooven wij te kunnen bevestigen; en zeker is het, dat echtscheidingen, die volgens de leer van den Koran zoo gemakkelijk kunnen geschieden, onder de maleische bevolking zeer veelvuldig plaats vinden. De maleische instellingen zijn echter oorzaak, dat deze omstandigheden hier niet dezelfde ongunstige gevolgen hebben als in andere Mohamedaansche landen.

In de eerste plaats is de positie der vrouwen hier oneindig veel gunstiger. Haar echtgenoot moge meer dan eene vrouw hebben, over geene verkrijgt hij dat onbeperkt gezag, dat elders in het Oosten aan den man wordt toegekend. De vrouw, die hare familiewoning niet verlaat, blijft dáár hare eigen meesteres; zij ontvangt dáár haren echtgenoot als gast, niet als meester Zij is niet gedoemd om met de overige vrouwen van haren echtgenoot in eenen harem opgesloten te worden, om daar haar leven in eentoonige ledigheid en in eenen staat van diepe vernedering te slijten; en, wat wel het voornaamste is, haren kinderen kunnen haar nooit ontnomen worden. Een luim van den man of eigen wil der vrouw mogen aanleiding geven tot de ontbinding van het huwelijk, de kinderen blijven immer bij de moeder, wier soekoe zij volgen en wier erfgenamen zij zijn. De goederen van den man en van de vrouw komen ook niet in gemeenschap De man kan zijne vrouw van allen onderstand verstoken laten, dat is waar; maar hij kan de goederen zijner vrouw ook niet verkwisten. Is hij echter daartoe genegen, dan kan hij zijne vlijt aanwenden om de goederen zijner vrouw te doen vermeerderen of productiver te maken; en op die wijze kan hij dus ook in het belang zijner kinderen werkzaam zijn.

In de tweede plaats — en hierop hebben wij vooral gedoeld — kan het maleische erfregt nimmer tot zulk eene verwarring in de verdeeling eener nalatenschap aanleiding geven, als dat bij eene zuivere toepassing van het Mohammedaansch erfregt het geval is. Hebben zij, die zoo ijveren voor de afschaffing van de maleische àdat poesaka, wel eens den Koran, het compendium der voornaamste civile wetten en gewoonten [Staatsblad 1828, no 55], of KEIJZER's handboek voor het Mohammedaansch Regt ingezien, om daaruit te leeren wat voor de maleische àdat in de plaats zou moeten komen? Hebben zij wel eens nagedacht over de gevolgen eener zoo schrikbarende verbrokkeling van de bezittingen, als zou ontstaan wanneer de nalatenschap van eenen man, die met verscheidene vrouwen is gehuwd geweest en bij elke vrouw meerdere kinderen heeft verwekt, naar het Mohammedaansch erfregt zou moeten worden verdeeld! Zulk eene verbrokkeling zou, gelooven wij, meer hinderlijk zijn aan de ontwikkeling van Sumatra's Westkust, dan het behoud van de oude maleische instellingen. 't Is waar, dat zoodanige verbrokkeling er veel toe zou bijdragen om vooral den grond eigendom in handen van Europeanen en andere vreemdelingen te doen overgaan; maar die overgang kan nooit in het belang zijn van de inlandsche bevolking, gelijk wij reeds vroeger in deze courant hebben aangetoond. Volgens het maleisch erfregt is het vrij onverschillig of de man ééne of meer vrouwen heeft gehad, of hij vader van één kind of van vele kinderen is, daar die kinderen toch in den regel zijne erfgenamen niet zijn. Volgens dat erfregt blijven de eigenlijke erfgoederen [harta poesaka] in den regel in hun geheel, daar de familie aan welke zij behooren als het ware slechts de erfelijke vruchtgebruikster van dezelve is; alleen in zeer buitengewone omstandigheden kunnen zij eene vermindering ondergaan. Die instelling belet voorzeker de opeenhooping van groote rijkdommen; maar zoo dat een nadeel is — hetgeen door ons niet wordt erkend, — dan staat daar tegen over een zeer overwegend voordeel: onder de werking van die instelling is het bijna niet mogelijk dat eene welgestelde familie ooit tot diepe armoede vervalt, waarvan in andere maatschappijen zoo vele voorbeelden bestaan

Er bestaat echter nog eene andere reden, waarom het behoud van het maleisch erfregt zeer aan te bevelen is. Dat erfregt is geheel in strijd met de voorschriften van den Koran, en daarom een doorn in het oog van de orthodox-Mohammedaansche geestelijken, vooral van hen die naar Mekka zijn geweest. Dezen zouden niets liever zien dan dat het zuiver Mohammedaansch erfregt hier werd ingevoerd, niet alleen uit ijver voor hunne Godsdienst, maar ook om dat hun invloed des te grooter zou worden naarmate 's volks instellingen meer in overeenstemming komen met de voorschriften van den Koran en met de sonnat [overleveringen]. Of het nu voor het behoud van rust en vrede in dit gewest wel nuttig en wenschelijk kan wezen, dat het bestuur, door

---

bruikt de lans veelal om te werpen, en die worp treft bijna immer zijnen vijand op een 20tal passen;

2e. De klewang, het gevest van dit wapen is kunstig gesneden van hout of been, de kling is van staal en gesmeed, want de Niasser verstaat zich zeer op de kunst om goede wapenen te vervaardigen. De klewang dient om den vijand, die geveld is door de lans, het hoofd af te houwen, of indien hij hem gemist heeft verder te kunnen bevechten.

De klewang wordt vóór het lijf tusschen den gordel van boomschors gestoken, waarneven zij een ongeveer 4 palm lang smal mes dragen, dienende voor 't dagelijks gebruik, als het snijden van pinang en varkensvleesch; bij het trekken door de wildernis gebruiken ze dit mes om zich een pad uit te houwen.

3e. Een geweer Hij die dit wapen gebruikt heeft daarentegen geene lans Alle geweren schijnen van engelsch maaksel te zijn, op de meesten staat het woord Tower; die geweren worden veel door Atsjinezen binnengebragt. Het oude vuursteen slot is bij allen nog in gebruik; vele kampongs hebben ook de zoogenaamde donderbussen; de loopen zijn van koper of brons, de mond eindigt tulps gewijs, en worden met een hand vol kogels geladen

Men meent dat de Niasser niet met vuurwapens om kan gaan: dit is geheel eene dwaling; de Niasser schiet in het algemeen beter dan de javaansche soldaat, en onderhoud die wapens zoo goed, dat de strengste officier geene aanmerking op een hunner geweren zou kunnen maken: hun kruid is echter grof, en voeren ze in bamboezen kokertjes mede; ieder kokertje bevat ééne lading, die echter veel te groot is; met de helft zouden ze kunnen volstaan; echter zijn zij door de officieren die met hen in aanraking kwamen, niet uit die dwaling gebragt; integendeel hen is herhaald den raad gegeven die lading nog te vermeerderen.

4e. De Niasser die met een lans gewapend is draagt in de linkerhand een hoog, smal houten schild, dat hem in het gevecht goed beschut tegen lanswerpen of klewanghouwen; bij regen draagt hij het boven zijn hoofd; bij het kruipen door struikgewas duwt hij er de takken mede op zijde; hij heeft een buitengewone vaardigheid in het gebruik van dit verdedigings middel; door het plotseling met kracht trekken van den pols, slaat de linker buitenkant van het schild tegen den voorarm, en geeft daardoor eenen nog al sterken slag. Dat geluid makende, beteekent: Ik geef mijne goedkeuring, of in den krijgsdans geeft hij zoodoende de maat aan.

Een jongeling die in een gevecht of door list iemand gedood heeft en het hoofd van den verslagene binnen de kampong brengt, wordt man, krijgt als zoodanig alle regten, en draagt als teeken zijner waardigheid, een van klapper kunstig gemaakten zwarten ring om den hals die in een koperen plaatje eindigt.

De Niassers zeide ik hierboven, vergaderen en wonen in kampongs

In de zuidelijke afdeeling zijn die kampongs soms zeer groot. Orahili alleen brengt 1000 man op de been, waaronder eenige honderden met geweren of donderbussen zijn gewapend.

Die kampongs zijn geheel onafhankelijk van elkander, en worden geregeerd door radja's; de opvolging gaat van den oom op den neef

Door groote flinke huizen in regelmatige straten gebouwd, heeft zulk een kampong wanneer men daar binnen komt een werkelijk schilderachtig aanzien.

Gewoonlijk zijn ze met drie plateaux Op de eerste of laagste staan de huizen voor de slaven, op het tweede wonen de vrijen, en eindelijk op het derde staan de kapitale huizen der radja's met hunne familien.

De Niassers huwen al vroeg; het is een zedelijk volk; overspel wordt met den dood gestraft. Beiden worden verdronken.

Indien een man huwen wil, dan moet hij de dochter van den vader koopen. Naar het aanzien waarin een familie staat, naar het aantal heldendaden die zij verrigt hebben, naar de rijkdommen die ze bezitten, is ook de prijs der jonge dochter

(*Wordt vervolgd.*)

direct of indirect mede te werken tot het scheppen van nieuwe toestanden, den invloed der inlandsche geestelijken vergroote, dat is iets wat wij niet kunnen gelooven. Trouwens, wanneer het Nederlandsch Indisch Gouvernement [of zijne ambtenaren] tot zoodanige medewerking de hand leende, dan zou het den oorsprong van zijn gezag over de binnenlanden van Sumatra's Westkust verloochenen. Men vergete niet, dat Nederland in het bezit van die binnenlanden is geraakt, omdat het aan de bevolking zijne hulp heeft verleend tegen de Padries, geestdrijvende hervormers die alles wilden afschaffen wat niet overeenkwam met de zuivere Mohammedaansche leer. Het is waar, dat de Padries hunne hervormingen zonder eenige gematigdheid en met geweld invoeren wilden; maar dat hunne tegenstanders liever vreemde hulp inriepen dan zich te onderwerpen, pleit sterk voor de gehechtheid van de groote massa der maleische bevolking aan hare oude à lats en instellingen. Vooral met betrekking tot haar oud erfregt was die gehechtheid groot; zóó groot zelfs, dat de Padries, trots al hunne dweepzieke voortvarendheid en gewelddadigheid, de afschaffing van dat erfregt nergens hebben kunnen doordrijven, ook niet in die landschappen waar zij de lijdelijkste onderwerping en de meeste aanhangers vonden. Die gehechtheid aan de voornaamste der oude à lats bestaat ook thans nog, althans bij de groote meerderheid der bevolking; haar geweld aan te doen zou gevaarlijk kunnen worden, zoo het overigens al nuttig ware.

C. B.

Berigten van SUMATRA.

Padang, 23 Mei 1863.

Zaturdag middag werden op het plein van Rome alhier, de verschillende troepen, de expeditie naar Nias uitmakende, door den Mil Kommandant in oogenschouw genomen. ZHEd.G. gaf met een kort woord zijne tevredenheid te kennen over het goede voorkomen der troepen en na zijne beste wenschen aan de Officieren te hebben aangeboden, begaf een ieder zich wederom naar zijne woonstede.

Zondag ochtend waren de manschappen reeds vroegtijdig aan de landings-plaats tegenwoordig, terwijl eene groote menigte van belangstellende vrienden zich daar insgelijks verzameld hadden om de vertrekkende eene goede overtogt en gelukkige uitslag der expeditie toe te wenschen.

Onder het van wal steken der praauwen en de sloep waarin zich de kommandant met zijne staf bevond, liet de muziek van het 15de Bat. zich hooren.

— Maandag ochtend vroegtijdig verlieten alhier de reede Z. M. stoomschip *Reinier Claeszen*, gekommandeerd door den kapit. luit t/z. H. A. Modderman, 's Gouv stoomschip *Hertog Bernard*, gezaghebber J. J. H. Stolte, op sleeptouw hebbende het Ned. fregatschip *Adriana Petronella*, gezagv. Voorendijk, allen met bestemming naar Nias; de beide laatstgenoemde schepen aan boord hebbende de officieren en manschappen, alsmede de koelies, uitmakende de expeditie naar dat eiland.

— Tot ons genoegen hebben wij bemerkt dat in het gemis, veroorzaakt door het omvallen der seinpaal, door eene hulp vlaggenstok is voorzien.

— Men schrijft ons van *Priaman*, dd. 19 *Mei* jl.

In de VII Kotta's werd iemand wegens zinneloosheid, en als zoodanig zeer gevaarlijk zijnde, reeds gedurende eenige jaren opgesloten gehouden; onlangs vermeenden men echter dat hij zijne verstandelijke vermogens terug had bekomen en het hem dien te gevolge los. naauwelijks zijne vrijheid herkregen hebbende wapende hij zich met een kapmes, begaf zich naar de Sawa's, en vermoorde een daar spelend kind op eene gruwelijke wijze, door het gedeeltelijk het hoofd af te snijden.

— Te *Oelakan* heeft een dief, die op heter daad betrapt werd, de bewoner van dat huis vermoord

— Men is hier druk bezig de padi, die zeer gunstig staat, in te zamelen.

Berigten van JAVA.

Djokja, 9 April De uitwerking van het vergif, van de bij de Inlanders onder den naam van »oeler Bandóttan" bekende slang, schijnt in snelheid en doodelijkheid op het dierlijk organisme die van de »oeler Welang" te evenaren. Op den 2 den dezer, des avonds omtreeks 6 ½ ure, bekwam een Inlander, met name Kertowidjojo, inwoner van de dessa Boodjan, in het Distrikt Pakem, terwijl hij bezig was een hoopje droogebladeren en gras op te nemen, ten einde daarmede eene door zijne sawa loopende en beschadigde waterleiding te herstellen, een beet aan zijn linkerwijsvinger van een oeler Bandóttan. De pijnen van het in de wondjes achtergeblevene en snel werkende vergift niet kunnende uitstaan, begaf hij zich kort daarop huiswaarts, alwaar hij volgens het Inlandsch geloof buiten 's huis onder den blooten hemel en niet binnen 's huis, onder verpleging kwam van een »kaoem" (priester). Ondanks de hem toegediende Inlandsche medikamenten, en de daarbij geuite »montro's" (gebeden), bezweek hij den volgenden morgen reeds aan de geduchte uitwerking van het vergift.

Van de »oeler Bandóttan" bestaan er vele varieteiten, waarvan de meest bekende zijn, de Bandóttan Tanáh, Sapie, Krawang en Bandóttan Matjan. De doodelijke eigenschappen hunner vergiften zijn allen gelijk, en de Inlanders verzekeren, dat het meer dan eens is voorgekomen, dat zelfs buffels door den beet van eene dezer varieteiten spoedig bezwecken. *Sam. Ct*

Solo, 20 April. Gisteren middag ontving de Resident een telegram van Z. Ex. den Gouverneur Generaal, waarin Z. Ex. mededeelde dat het den Koning had behaagd, het besluit te nemen, waarbij de Spoorweg koncessie van Samarang naar de Vorstenlanden, die door den Gouverneur Generaal onder nadere goedkeuring was toegestaan, was ingewilligd en wel aan de Heeren Poolman c. s.

De Resident zond onmiddelijk dit berigt aan de ingezetenen en wenschte hun met dit heugelijk berigt geluk.

Naauwelijks was het donker, of reeds eenige ingezetenen gaven hunne vreugde over dit bewijs te kennen, door hunne huizen te illumineren

Om negen uur des avonds verzamelde zich aan de Societeit de Harmonie een groot gedeelte der ingezetenen der stad en de landheeren die ter hoofdplaats waren, om aan den Resident eene serenade te brengen. De Resident ontving hen allen hartelijk.

Een der aanwezige landheeren bragt een toast uit op den Resident en bedankte zijn ZEdGst namens alle ingezetenen dezer Residentie voor het vele wat ZEdGst. er toe had bijgebragt, om hier een Spoorweg te verkrijgen.

De Resident bragt een toast aan Z. M. onzen geliefden Koning en den nieuwen Minister, die zoo ZEdGst. voorzeker vertrouwde, veel tot dit belangrijk besluit had bijgedragen.

Ik behoef u niet te zeggen, hoe iedereen met dit belangrijk besluit is ingenomen. (*Sam. Adv. Bl.*)

Samarang, 24 April Zooals wij reeds Maandag jl. per afzonderlijk gedrukt telegram vermeldden, is de heugelijke tijding gearriveerd van de bekrachtiging door Z. M. onzen geëerbiedigden Koning van de door Z. Exc. den Gouverneur-Generaal voorwaardelijk verleen de Spoorweg koncessie aan de HH. Poolman c. s. Naauw had dit berigt eenige bekendheid gekregen, of de algemeene vreugde hierover gaf zich te kennen door het uitsteken der vlaggen, die men reeds vroeg in den morgen van Maandag overal in de stad vrolijk zag wapperen.

Door de Handels vereeniging werd mede nog dien zelfden dag eene algemeene vergadering gehouden, waarin werd besloten Zijne Majesteit een dankadres aan te bieden voor de in deze genomen gunstige beschikking, welk adres van af Donderdag den 30sten dezer tot en met Donderdag 7 Mei bij den uitgever dezer courant ter teekening zal liggen, voor alle ingezetenen dezer stad, welke, naar wij ons overtuigd houden, met gretigheid zullen gebruik maken van dezen gelegenheid om Z. M hunne hulde en dank toe te brengen

Nog vernemen wij onder het afdrukken dezer, dat door de leden der Handels vereeniging is besloten om morgen avond ten 8 ure op de Aloon Aloong bijeen te komen, om zich van daar in statigen optogt bij fakkellicht naar de woning van den geachten Resident dezer plaats te begeven ten einde ZHEdGst. te verzoeken met de op overmorgen vertrekkende mail Z. M reeds voorloopig den innige dank en groote vreugde van den Handel en alle ingezetenen dezer stad kenbaar te maken voor de verleende bekrachting

Ons vertrouwen op den Koning is gebleken niet ongegrond te zijn geweest; ook de Staten Generaal kunnen en zullen niet weigeren medetewerken om aan Indie betere kommunikatiemiddelen te geven, aan dat Indie, door welks opbrengsten zij zich in staat zagen gesteld zoo ruimschoots gelden toe te staan tot aanleg en verbetering van Spoor en Waterwegen in het Vaderland, waar daaraan voorzeker minder behoefte bestaat dan in Indie. [*Sam. Ct*]

BRITSCH-INDIE.

Het volgende is ontleend aan de »*Gouvernement Gazette*."

Aan den ondergeteekende is door het Gouvernement van Siam bekend gemaakt, dat er orders zijn uitgevaardigd aan beambten van het »kantoor van in en uitgaande regten" te Bangkok en te Kampoot, om bepaald na te leven de hieronder opgegeven clausule van Artikel I van het Supplementair traktaat tusschen Groot Brittanie en Siam, te weten:

»Britsche kooplieden, die vuurwapens, lood of kruid »invoeren, mogen die aan niemand anders dan aan »het Gouvernement verkoopen; indien het Gouverne»ment zoodanige vuurwapens, lood of kruid niet »wenscht te koopen, zullen de kooplieden gehouden »zijn ze weder allen uit te voeren."

(Get.) ROBERT H. SCHOMBURCK.
H. M. Konsul.

Britsch Konsulaat Bangkok, 30 Januarij 1863

— In het rapport van Sir Robert Turing, Britsch konsul Generaal te Rotterdam, handelende over den handel van het koningrijk der Nederlanden in 1861, komt de volgende waarlijk ontmoedigende opgave betreffende de specerijen voor, te weten: notenmuskaat, foelie en kruidnagelen.

»De jaarlijksche verkooping van specerijen door de »Nederlandsche Handelmaatschappij heeft lagere prijzen »opgeleverd, dan men wel ooit hoorde. Het resultaat »dier veiling heeft alweder bewezen, dat de zoo groote »jaarlijksche aanvoeren van specerijen niet in verhou»ding staan tot het verbruik. Gedurende de laatste »10 jaren zijn de prijzen gedurig achteruitgegaan, en »nu staan de zaken zoo, dat het onmogelijk schijnt »dat de Maatschappij nog lager zou kunnen gaan. De »nog aanwezige voorraad specerijen van vroegere vei»lingen afkomstig, is zoo enorm groot, dat er ook geene »verbetering te voorzien is." [*Singapore Free-Press*]

— De *Pinang Gazette*" bevat in een harer nommers eene aanbeveling aan hare lezers te dier plaats tot aankweeking van den Chocolade boom [kakao-boom]. Men heeft bevonden dat die plant te Singapore zeer goed voorkomt, en afschepingen van de verkregen kakao-boonen hebben goede winsten opgeleverd. Wij hebben deze plant zeer goed ontwikkeld en vruchtdragende op de plantaadje van den nu overleden kapitein W. Scott gezien.

— Wij vernemen dat de beide Nederlandsche Oorlogsbooten de *Haarlemmermeer* en de *Dasson* het eiland Bengkalis (Oost Sumatra) hebben verlaten met troepen aan boord ten einde de stad Assahan aan te vallen, wanneer de Sultan van dat rijk blijft volharden in zijne weerspannigheid. Men zegt dat deze vorst de Engelsche vlag heeft geheschen De Resident van Riouw vergezeld de expeditie. Ook vernemen wij dat alle Radja's van Siak hunne houw- en getrouwheid aan het Nederlandsch Gouvernement hebben verklaard, en dat op 1o. Julij aanstaande dat geheele land door Nederland formeel in bezit zal worden genomen.

[*Straits Times.*]

— De *Delhi Gazette* deelt mede dat zich eene Perzische legermagt van 12.000 man te Kariz bevindt, op acht dagmarschen afstand van Herat aan de groote route van Meshid. Men verhaalt dat de Shah het volgende aan den Emir geschreven heeft: »Gij hebt aan »den Shah van Perzie geschreven, dat gij niets met »de zaken van Perzie te maken hebt en dat gij zonder »bijoogmerken te Herat gekomen zijt. Gozaun behoort »aan Perzie, en daar gij u wel degelijk bemoeid met »die plaats en hetgeen daar gebeurt, hoe kan men dan »op uwe woorden vertrouwen? Trek dus Uwe troe»pen zoo spoedig mogelijk van Gozaun terug, anders »zullen de Perzische troepen *via* Gozaun naar Herat »oprukken."

De oude Emir moet hierop hebben geantwoord: »Mijne troepen zijn levensbehoeften gaan halen nabij »Ghooryan, hetwelk aan Herat toebehoort en niet aan »Perzie."

— De invoering van stoomploegen in Neder Bengalen levert goede resultaten en belangrijke voordeelen op. Voornamelijk in zwaar begroeide streken doet de stoomploeg groote diensten met de wortels van struikgewas en kreupelhout door te snijden. Het eenige bezwaar bij de aanwending dezer landbouwwerktuigen is het gebrek aan gelegenheid tot reparatie, iets wat men in het geringste dorp in Europa niet gevoelt door het aanwezen eener smidse. De landbouwondernemers in die streek beginnen thans algemeen gebruik te maken, niet alleen van stoomploegen, maar ook van zaag en pompmachines, als ook die voor de bewerking der indigo. Dit wint veel uit aan handenarbeid.

CHINA

In ons nommer van den 14den Maart j.l maakten wij melding van een schot, dat er gelost was op een ambtenaar aan het kantoor van in- en uitgaande regten te Ichang Sedert dien tijd hebben wij nadere bijzonderheden aangaande die zaak vernomen. 't Blijkt namelijk dat de ambtenaar, Bruckner genaamd, aan boord kwam van de Fransche logger *Prince Eugène*, en den gezagvoerder, een Franschman van Iersche afkomst, waarschuwde tegen smokkelarij. 't kwam tot woorden, en zonder eene voorafgaande waarschuwing trachtte de gezagvoerder den ambtenaar het licht uit te blazen; en hoewel hij daarin niet slaagde, bragt hij hem toch eene belangrijke wonde toe. Hiermede niet te vreden, sleepte hij hem naar het groot luik, en wijl men daar aan het laden was, gaf hij hem een schop met een fransche vloek achterna; [want hoewel de kerel een Ier is, wil hij door zijn gekakel voor een Franschman doorgaan.] Nog onvoldaan, tilde hij zijn slagtoffer, toen het poging deed om te ontsnappen, bij de beenen op, en hield hem zóó totdat hij buiten kennis raakte. Toen de stuurman kwam om de mishandelde wat water te geven, bond hij zonder aarzelen deze de handen op den rug Hoe lang Bruckner in hangenden toestand bleef, hebben wij niet vernomen; maar wij hebben vergeten te melden, dat het hem haast gelukt was te ontsnappen in een ligter die langs zij lag, waarin hij werd gezien door den gezagvoerder, die daarop om zijn geweer riep, en een paar schoten op hem loste, waardoor Bruckner twee keer gewond werd.

Hij overleefde dit alles, en bevond zich in de logger op de hoogte van Nankin, toen een Britsche schoener daar digt bij ten anker kwam en kort daarop een konvooiboot, waarvan een Engelschman, vroeger tolbeambte te Kanton, gezagvoerder was. Deze wakkere man, hoorende wat er gebeurd was, en dat onze Ier Franschman plan had, om Bruckner als spion aan de rebellen over te leveren, ontwierp en volvoerde het volgende plan. Voorzien van een paar handboeijen ging hij aan boord van de *Prince Eugène* en verzocht den gezagvoerder hem een revolver te verkoopen, dien hij in zijn gordel droeg Terwijl hij het wapen bezag, trok hij er behendig de dopjes af; en toen hij, gelijk was afgesproken, den gezagvoerder en de stuurman des schoeners aan boord hoorde komen, greep hij de Ier aan, en nog voor dat deze zijn pistool had kunnen overhalen, had hij reeds een der handboeijen aan. Merkende dat zijn pistool weigerde, vatte de bastaard Ier de hand van zijn bestrijder tusschen zijne tanden en beet hem tot op het been De stuurman kwam het eerst de kajuit binnen, en ziende wat er gaande was, wilde zijn pistool lossen op den Franschen gezagvoerder, die onder lag, doch zijn hand werd afgewend door den held van het drama, die geen lust had eene noodelooze bloedvergieting op zijne verantwoording te nemen. Het pistool ging af, en het schot verbrijzelde een vinger van den anderen gezagvoerder, juist toen hij de kajuitstrap afkwam. De Ier intusschen werd gekneveld naar Shanghae gebragt, door de Fransche autoriteiten verhoord en, zooals gezegd is, veroordeeld tot twintig jaren gevangenisstraf. De *Prince Eugène* is gekonfiskeerd, en de franschman, voor wiens rekening de logger voer, werd zwaar beboet.

Als eene belooning voor hun edel gedrag, heeft de heer Fitzroy, kommissaris der in- en uitgaande regten, den mannen door wier toedoen Bruckner gered is, 600 Thails ter belooning geschonken, en als de *Prince Eugène* verkocht is, zullen zij een deel genieten van de opbrengst. Bruckner, die hier in het Militaire hospitaal ligt, is aan de beterende hand.

[*China Trade Report.*]

NEDERLAND.

Vlissingen, 8 Maart. Het Britsche eskader, dat zoo veel levendigheid in het anders zoo stille Vlissingen heeft te weeg gebragt, heeft eindelijk de Hollandsche kust verlaten, om de doorluchtige bruid naar Engeland te convoyeren, spijt het de bewoners van deze zeeplaats dat die vrolijkheid en drukte van zoo korten duur geweest zijn, niet minder leed deed het de Engelsche zeeofficieren, dat hun vertrek eerder dan oorspronkelijk het plan was, plaats greep, daar zij opgetogen waren over de gulle, gastvrije wijze, waarop zij door het alhier aanwezige marine personeel

waren ontvangen en op ieder Engelsch schip was dan ook reeds eene kontra danspartij georganiseerd, welke echter tot groote teleurstelling der Vlissingsche dames, door dat vervroegde vertrek niet heeft kunnen plaats vinden.

Wat de bovengenoemde gulle ontvangst der Engelsche marine aangaat, kunnen wij niet nalaten eenige woorden te zeggen over het bal, door onze marine aan het Britsche eskader gegeven. Nooit voorzeker is een lokaal zoo spoedig in eene balzaal herschapen, als dat met de zaal in den *Princetuin* te Vlissingen op den 4den Maart het geval is geweest, en wij weten niet wat het meest te bewonderen; de bereidwillig heid van de dames, die in een halven dag met hare baltoiletten klaar waren, om des avonds met hare tegenwoordigheid het bal te vereeren, en die door haar bijzijn zoo veel tot den luister en de vrolijkheid van dat feest hebben bijgedragen, of de aktiviteit van de heeren zeeofficieren van het wachtschip, kommissarissen van dat feest, die in zulk een korten tijd, met zoo weinig hulpmiddelen, dat bal hebben georganiseerd en daargesteld.

Toen de Engelsche officieren het feestlokaal binnen traden deed de muziek het *God save the Queen* hooren. De toast, door den schout bij nacht op de Engelsche marine uitgebragt, werd door den kommandant van den *Warior* op eene hartelijke wijze beantwoord en eene andere op de Vlissingsche dames met een daverend hoera geapplaudisseerd.

Het was een heerlijke avond; tot laat in den nacht duurde het feest, en de Engelsche officieren verlieten de zaal onder de verzekering, dat zij niet gedacht hadden zich zoo te zullen amuseeren en met de betuiging, dat weinige plaatsen zulk een aangenamen indruk bij hen achtergelaten hadden, als dat met Vlissingen het geval zoude zijn.

— Een barbier te Vlissingen, tevens schoenmaker, kleedermaker, groothandelaar in oliekoeken, enz., begaf zich den 25sten Febr. aan boord van Z. Ms. stoomschip *Cycloop*, ten einde de reis met een 30tal werklieden en huisgezinnen mede te maken, die van daar naar 's rijks werf te Nieuwe Diep zijn overgeplaatst. Hij bragt daartoe zijne wederhelft en de panden zijner liefde, alsmede 600 oliekoeken aan boord van genoemde bodem. Op het oogenblik van de af reis, werd hem echter verzocht, om zich te verwijderen, als zijnde niet in de rol ingeschreven. Radeloos zag hij het vaartuig na; sloeg eindelijk zijn blik met gevouwen handen ten hemel en gaf zijn hart lucht met de volgende weemoedige woorden: *»dat men vrouw er van deur is, met de kinderen, da's niks, maar men oliekoeken!"*

— Op den verjaardag van Prins Frederik der Nederlanden 28 Febr., liep door de residentie het algemeen verspreid gerucht dat op het dejeuner dinatoir ten hove de tweede dochter van 's konings oom, prinses Marie, verloofd was met Z. K. H. den Prins van Oranje. De telegraaf verspreidde dit nieuws naar alle streken des lands. Den volgenden dag hebben zelfs een paar predikanten een gebed voor deze heugelijke gebeurtenis gedaan en van goed onderrigte zijde wordt thans allerwege verzekerd, dat het gerucht een canard, een luchtbol was.

Zulk een verschijnsel, een meteoor, hebben wij den 4den in ons land, in een gedeelte van Duitschland en te Antwerpen gezien. Het was een sterk lichtende bol, zoodat het gaslicht, dat bij zijn verschijnen reeds ontstoken was, daarbij verbleekte. De steenregen, die gewoonlijk dergelijk verschijnsel vergezelt, is alleen te Loenen waargenomen.

Overigens levert ons land zeer weinig nieuws op. De heer Praeger, off. van gez. der 2de klasse, heeft onder den titel van *Indische Schetsen* eenige waarnemingen omtrent de gezondheidsleer uitgegeven, opgeteekend tijdens zijn verblijf in den Indischen archipel. Het is een lief geschreven boekje.

De lithograaf E Spanier stelt zich voor eene uitgave van Indische natuurtafereelen in het licht te geven, naar het schilderijenkabinet van den heer A. Salm Het zijn bijv. gezigten op de Bromo, op Buitenzorg enz. met de grootste zorg in kleurdruk en op zoodanige wijze en relief bewerkt, dat men schilderijen meent voor zich te hebben. Ik heb die platen gezien en meende schilderstukjes te bezigtigen. Geëncadreerd zullen die platen dan ook dat effect maken.

Wij verwachten den prof. Renau in ons land, om voorlezingen te houden.

Op artistiek terrein valt alleen nog te vermelden, dat Mlle Amalie Bido, eene jeugdige violiste, te Amsterdam groot succès heeft. De Haagsche gemeenteraad heeft ƒ 63,000 gevoteerd om den schouwburg te verbouwen en men zal als eenig middel om het Fransch tooneel te releveren, tot eigen exploitatie overgaan.

— Den 7den Maart vertrok de eerste spoortrein van Utrecht naar Amersfoort. Naauwelijks acht dagen geleden was men in het bezit gekomen van de laatste stukken gronds, voor dat traject nog benoodigd. In den nacht van Woensdag op Donderdag was de weg reeds gereed. Donderdag morgen ging de eerste locomotief den weg over; Vrijdag werd de weg nogmaals bereden en Zaturdag had de officieele proeftogt plaats.

In een paar daartoe haastig gereed gemaakte en gedrapeerde rijtuigen ving men den togt met vrij gunstig weder aan, de weg liep goed, en ofschoon slechts door eene hulpmachine getrokken, was men binnen het uur te Amersfoort, hier en daar begroet door het gejuich van aanwonende of werklieden. Bij de nadering van Amersfoort, zag men reeds de menigte, die met belangstelling den trein verbeidde. Een dejeuner dinatoir was voor ruim 30 gasten aangerigt. Men keerde ten $2^{1}/_{2}$ uren naar Utrecht terug.

Met 15 Julij moeten de werken, behalve de Ysselburg, worden opgeleverd. Men hoopt dus over een drietal maanden den centraal spoorweg van Utrecht naar Hattem in exploitatie te kunnen brengen. In 't volgend jaar hoopt men de Ysselbrug gereed te hebben en zal dan tevens de weg op Kampen klaar zijn, om die gelijktijdig te openen.

FRANKRIJK.

Parijs, 14 Maart. Er heeft gisteren eene korte, zeer onbeduidende zitting van het wetgevend ligchaam plaats gehad. De afgevaardigden hebben den heer de Morny de werkeloosheid verweten, waartoe zij door hem gedoemd waren. Geen enkel nieuw wetsontwerp is sedert den aanvang der debatten van deze zitting ingediend en wat nog sterker is, men heeft niet eens de ontwerpen in behandeling kunnen nemen, die aan het einde van het afgeloopen zittingjaar reeds gereed waren en die nu toch voor het eindigen van deze zitting weder hadden moeten worden aangeboden. De hertog de Morny heeft er zich zoo goed mogelijk trachten uit te redden en aangekondigd, dat er wel dra zeer belangrijke ontwerpen zouden worden ingediend. Het doel is altijd nog, tijd te winnen, om tot het budget te komen en de kamer uiteen te kunnen doen gaan.

Gij kunt begrijpen, dat er op het vertrek van den prins von Metternich naar Weenen commentarien genoeg gemaakt worden. Men vindt voor die reis de wonderlijkste redenen; ja; ik zou zelfs durven beweren, dat de meesten eigenlijk belagchelijk zijn. De bladen vinden dépêches uit of brieven van den keizer, die voorzeker nooit hebben bestaan. Eerst heeft men een brief verdicht van keizer Napoleon aan den koning van Pruissen, toen een van dezen aan den czaar, nu weder een van Napoleon aan den keizer van Oostenrijk. Wat ik u kan verzekeren is, dat ongeveer twee honderd jonge lieden, waaronder eenige legitimisten, Parijs hebben verlaten en naar Polen zijn vertrokken. Ons gouvernement heeft zich tegen hun vertrek niet verzet.

Mierolawski is hier aangekomen en men zegt zelfs dat hij zich te Passy heeft gevestigd, waar hij vroeger heeft gewoond.

Twee dagen geleden heeft er op het Paleis Royal, bij prins Napoleon, eene vergadering plaats gehad van diens meest vertrouwde vrienden, bij welke gelegenheid hij hun de redevoering heeft voorgelezen, die hij in den senaat wil uitspreken, wanneer de Poolsche aangelegenheden in behandeling komen. Naar ik vereenemen moeten eenige volzinnen van die rede nog al naauwkeurigen uitgelokt hebben, omdat men vreesde dat zij het Fransche gouvernement zouden compromitteren. De prins verklaarde wel is waar, dat hij als senator zou spreken en niet als lid van de keizerlijke familie, en dat dus zijne woorden alleen ter zijner verantwoording bleven; hij heeft zijne vrienden niet kunnen overtuigen. Zij beweerden dat hij, al mogt hij ook verklaren niet als Fransche prins te spreken, toch altijd prins Napoleon bleef en dat men vreesde, dat het Russische gouvernement zijne woorden zeer slecht zoude opnemen. Gij weet dat prins Napoleon, eenmaal iets besloten hebbende, zeer vast bij zijn stuk blijft; hij heeft zich dan ook vergenoegd met zijne vrienden voor hunnen welmeenenden raad te bedanken, maar zich verder volstrekt niet over zijne plannen uitgelaten

Parijs, 15 Maart. Door de regering zijn aan den senaat eenige diplomatieke stukken medegedeeld betreffende de Poolsche kwestie. Daaruit blijkt het volgende:

Dépêche dd. 26 Maart 1833 van den heer Drouyn de Lhuis aan den gezant van Frankrijk te Londen. — Daarin wordt in herinnering gebragt, dat keizer Nikolaas zich in 1831 heeft losgemaakt van de verpligtingen tegenover Europa, die hem ten aanzien van Polen bij de traktaten van 1815 waren opgelegd. De mogendheden erkennen het gevaar dat in de uitbreiding van het Russische grondgebied gelegen is; zij erkennen tevens de voordeelen van een terugkeer tot de traktaten, die aan Rusland verbieden om het koningrijk Polen op eene andere wijze te bezitten dan in den vorm van een afzonderlijken staat. Het oogenblik schijnt gekomen te zijn om aan Rusland de verbindtenissen in herinnering te brengen, die het tegenover Europa heeft op zich genomen, wordende de gezant (Walewki) uitgenoodigd, het gevoelen van lord Clarendon in deze kwestie in te winnen.

Dépêche dd 13 October 1833 van den heer Walewski aan den heer Persigny. — Daarin wordt berigt dat lord Clarendon even als de Fransche regering door drongen is van de wenschelijkheid, om binnen de grenzen van het mogelijke en bereikbare, van de gebeurtenissen partij te trekken in het belang van Polen; lord Clarendon geloofde evenwel niet dat het noodig was van die zaak eene absolute voorwaarde te maken voor de herstelling van den vrede met Rusland

Dépêche dd. 17 Februarij 1863 van den heer Drouyn de Lhuis aan den heer de Talleyrand, gezant te Berlijn. — Daarin wordt het betreurd, dat Pruissen zijn onzijdig standpunt verlaten heeft. Een der eerste nadeelen van de handelwijze van Pruissen is, dat de Poolsche kwestie een Europeesch karakter aanneemt en dat bij de verschillende oudere bevolkingen van Polen een gemeenschappelijk streven naar een zelfstandig bestaan wordt opgewekt. Pruissen geeft aanleiding tot het uitbreken van een werkelijk nationalen opstand in Polen Het roept moedwillig ernstige verwikkelingen in het leven en doet een stand van zaken geboren worden, die reeds op dezen oogenblik veel ongerustheid baart en voor het Pruissische kabinet zelf eene bron van allerlei bezwaren kan worden.

Depeche dd. 18 Februarij 1863 van den heer Drouyn de Lhuis aan den heer de Montebello, gezant te St Petersburg. — Daarin wordt vooropgezet dat de Poolsche kwestie, meer dan eenige andere het voorregt heeft van in Frankrijk de sympathie van alle partijen op te wekken. Aan den heer von Budberg, gezant van Rusland te Parijs, was dan ook reeds onder het oog gebragt, dat de gebeurtenissen zelve de Fransche regering tegen haren wil in eene moeijelijke positie zouden kunnen brengen en dat de drang der openbare meening zich te sterker zou doen gevoelen, naarmate die gebeurtenissen een ernstiger karakter zouden aannemen. De heer Drouin roept verder de hoop in het geheugen, die de troonsbestijging van keizer Alexander heeft doen ontstaan. Beantwoordt de Russische regering niet aan die hoop, dan zou zij voor zich zelve en voor de Fransche regering een pijnlijken toestand in het leven roepen. Aan het slot der dépêche wordt de heer de Montebello uitgenoodigd, vertoogen in dien geest tot prins Gortschakoff te rigten.

Eindelijk is nog aan den senaat overgelegd de cirkulaire die de heer Drouyn de Lhuis den 1sten Maart aan de diplomatieke agenten van Frankrijk rigtte, ten einde hun instruktien te geven met het oog op de Russisch Pruissische konventie.

Parijs, 15 Maart Het blad *la France* verzekert dat Langiewicz agenten heeft afgevaardigd bij de vreemde mogendheden, ten einde bij haar de belangen voor te staan van het in surrektionele Gouvernement in Polen.

Warschau, 14 Maart. De grootvorst Konstantijn is naar Skierniewice vertrokken, waarschijnlijk om zich van daar naar het tooneel des oorlogs te begeven.

De heer Rozyck heeft almede zijn ontslag ingediend als lid van den staatsraad Dit is nu het achtste lid, dat dit besluit genomen heeft. Het zijn alle konservativen die daartoe zijn overgegaan.

HANDELSBERIGTEN.

AAN- en UITVOER te Padang, van den 1 t/m den 15 Mei 1863.

Aanvoer.

Van Batavia en Samarang per *Padang-Pandjang, gez. J. A. Rehleng.*
37600 pees chins. vloersteenen, 450 st. chins. stroozakken, $11\frac{3}{10}$ pic. was, *aan boord gebleven lading van Padang.* 6 vaten chins provisien *aan boord gebleven lading van China.* 20 corg. java tabak no. 3 *Tan Keetjang.* 8 corg. java tabak no. 2 *Lim Thoe* $8\frac{11}{15}$ corg. java tabak no 1, 2, & 3 *Lie Ghoeë* 32 pees geb kain, 2 pees geb. sarong, 10 pees rood kain, 35 pees zijde tjindies, $12\frac{4}{10}$ corg java houten kisten, 18 pees java houten siriedoozen, 6 corg blikken do. 17 pees java blikken trommels, 140 pees wateremmers 36 pees tonnen, 46 ps. sloffen *Lim Thoe.* 70 corg. java tabak no 3 *Lim Ghoanpoeat* 250 pic. Europ. witte ijzer 125 pak chins. offerpapier, 40 pic. katjang, 500 pakjes, chin kaarten, 30000 pakjes Pad. pisangbladeren 100 st. chitzen, 40 pic. spranters 1 stel chin. bruidkist *Lim Thoe.* 1 kist. zijde doeken *Order.* 3750 koffijzakken *Agent. N. H. M.* 40 pic. witte uijen, 10 vaten java toehie *Lim Thoe.* 5 kistjes madera, 5 kistjes portwijn *Order.* 32 krandj. aardewerk, 4 pic. cement, 4 pic. kalk 15 doz Tenneriffewijn *Oeij Tam.* 36 pees Europ lampen, 4 kist. cotonetten *Order.* 43 manden Europ aardewerk *Rijckevorsel & Co* 2 pees sum. stroomatten, 1 corg java doeken *Lim Thoe.* 100 vaten meel, 2 kist. bat. koperwerk *Dummler & Co.* 10 vaten 4 doz. bier *H. van Rijckevorsel & Co.*

AAN- en UITVOER te Singkel, gedurende de maand Mei 1863.

Aanvoer.

Per praauw *Tambangan, gez. Sie Assien* van Goenoeng Sitolie, ƒ 2000 aan zilveren munt.

Per praauw *Pintjallang, gez. Sie Piedja* van Priaman, 160 pic. sum. rijst.

Per praauw *Pamalang gez. Sie Lengka*, van Sibogha, 4 pic sum. aardappelen, ½ pic. sum. benzoin, 2de st. 2 gros. Eur. kat. naaigaren.

Per praauw *Lalatjang, gez. Mariegap* van Id, 3 pic. sum. aardappelen.

Uitvoer.

Per praauw *Tambangan, gez. Radja Boelang* naar Goenoeng Sitolie, 48 boesen sum. rokobladeren, 14 pic. sum. rijst, 100 st chin. perkala, 41 st. beng. bl. salemporis, 1 st. bl. moeries, 1 st Eur. wit kat., 2 st. rood do. 20 st. Atjin. kat. broeken, 3 pic. chin. tabak, 1 pic. chin. koperdraad, 2 goetjies chin eetewaren.

Per praauw *Kolleh, gez Madapa* naar Baros, 40 pic vreemd zout, 6 st. Atjin. kat. broeden, 6 st. Atjin. slendangs, 10 pr arab. lederen schoenen, 15 pic. sum. benzoin, 2de st. 4 katt. kamfer en 5 pic tabak.

Per praauw *Tambangan, gez. Sie Assien* naar Natal, 100 st. Eur. rood kat. 720 st. beng salemporis, 12 pic chin. koperdraad, 1000 st. chin. aarden kommen, 5000 st. Manilla-sigaren, 90 stellen chin. kleine ijzeren kwalies, 50 st. groote ijzeren do., 1 pic. chin. kat. netgaren, 1 kist. chin laxa en 40 st. oude Eng geweren.

Per praauw *Pintjallang, gez Sie Pid'a* naar Priaman, 127 st. oude eng. geweren, 30 st. bl. moeries, 8 st chin. atoenas, 18 stellen P. Pinangsche ledige kist., 125 pic. vreemd zout, 1 pic. chin offerpapier $1\frac{13}{100}$ pic. chin koperdraad, 6 katt. valsch chin. gouddraad, 6 st. Eur kat. tjelana, 200 bossen chin. klatergoud, 3 st. chin. koperen ketels, 4 rollen chin. zijde, 24 stellen chin. ijzeren potten, 200 pd. Amerik. buskruid, 10 pic. sum. gedroogde badar en ƒ 600 aan zilvergeld.

Per praauw *Kolleh, gez. Sie Djaha* naar Baros, 50 pic. sum. rijst.

Per praauw *Pamatjang, gez. Sie Lengkur* naar Sibogha, 15 pic. vreemd zout 5 p c. sum. amping, 4 pic. gedroogde badar 9 st. Atjin. zijde slendang en 1 Atjin. zijden broek

Per praauw *Lalatjang, gez. Pae Magierap* naar Id, 10 pic. vreemd zout,

Per schooner *Soeibie, gez. Karjie* naar Padang, 6 doz. roode wijn. 1 pic. tabak, 2 pic. chin offerpapier, 20 st. P. Pin. kat slendang, 1 pic. do. witte uijen, 1 pic. do. gezouten. 2½ doz. genever, 1 kist. chin. lengkeng, 1 kist. div. goederen en 4 st. chin. ijzeren kwalies.

AAN- en UITVOER te Aijer-Bangies, gedurende de maand Mei 1863.

Aanvoer.

Per praauw *Tambangan, gez. Badoe Amien* van Padang, 16 st. bl. moeries, 9 st. Eur. tjelana, 2 corg. bog. sarongs, 20 ell. kat. franjes, 2 doz chin kommen, 1 doz. Eur waterglazen, 5 st. scharen, 1 riem schrijfpapier, 450 st. vuursteenen, 3000 st. sum. metselsteenen, 1 pakje diverse, ƒ 50 aan zilveren en ƒ 4 aan koperen munt.

Per praauw *Pintjallang, gez. Sie Kiem* van Priaman 3 corg. bl. moeries, 2 st. Eur. kat., 10 doz. borden en 20 stellen ijzeren kwalies.

Per praauw *Lalatjang, gez. Sie Sama* van Padang, 3 corg bl. moeries, 1 st. ongebl kat., 25¼ corg. bog. sarong, 14 st. tjelana, 1 corg java sarongs, 12 corg bat. bat. doeken, 9 corg. do. doeken 8 st. chitzen, 20 corg. koperen doelangs, 4 st. chin. zijde, 12 ell. laken, 2 st. grein, 15 st zijde slendang, 9 doz tabaksdoosjes, 2 doz. theekommetjes, 1000 st. chin. vuurwerk, 1 st. fluweel, 11 st. wit kat en ƒ 300 aan zilveren munt.

Per praauw *Tambangan, gez Sie Taua* van Id, 10 st chitzen, 1 corg. bogor sarong, 2 corg. bogor sarong, 1½ st. Eur. zijde 10 ell fluweel, 10 ell grein, 3 corg. bat. bat. doeken, 30 ell. drill, 3 st. java broekengoed, 6 doz. aardewerk, 1 doz. kinderparapluies, 28 st. java koperwerk, 3 st. Eur. theepotjes, 6 st. zijde slendangs, 1 pak diverse kleinigheden, 42 kr. java tabak, 3000 st. sum. metselsteenen, 2 pic. sum. aardappelen, 20 st. ledige vaten en ƒ 300 zilvergeld.

Uitvoer.

Per praauw *Tambangan, gez. Sie Badoe Amien* naar Padang, 10000 st. klappers, ƒ 50 aan koperen en ƒ 250 aan zilveren munt.

Per praauw *Lalatjang, gez. Sie Kamanedo* naar Sasak, 400 st. klappers, 1 pic laganolie.

Per praauw *Pintjallang, gez. Kiem* naar Natal, 6 thails stofgoud.

Per praauw *Pintjallang, gez. Sie Koruna* naar Padang, 600 st. klappers.

Per praauw *Lalatjang, gez. Pendoekoe Sootan* naar Sasak, 400 st. klappers.

Per praauw *Pintjallang*, naar Padang, 500 st. klappers.

AANGEKOMEN Schepen te *Padang*.

DATUM.	VLAG.	SOORT	NAM. D. SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN	DATUM.	AGENTEN.

VERTROKKEN Schepen van *Padang*.

DATUM.	VLAG.	SOORT.	NAM. D. SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	NAAR.
13 Mei	Z. M.	Stoomsch.	Rein. Claesz.	kt. l. t/z Modderman	Nias
16 "	Gouv.	"	Hert Bernard	J J H. Stolte	"
16 "	Ned.	Freg.	Antonia Pet.	Voerendijk	"

TER REEDE LIGGENDE Schepen te *Padang*.

VLAG.	SOORT.	NAM. D. SCHEP.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Ned.	Freg.	Ge rt. Maria	Spiegelberg	Nederland.	*Dummler & Co.*
N. I.	bark	Fathool Marie	Boljoer	Grissee	*Gevolmagtigde*
N. I.	schip	Padang-Pandj.	Rehling	....	*Lie Saaij.*

Gedrukt bij VAN ZADELHOFF & FABRITIUS, te *Padang*.